

Zadeva C-638/20**Predlog za sprejetje predhodne odločbe****Datum vložitve:**

25. november 2020

Predložitveno sodišče:

Överklagandenämnden för studiestöd (Švedska)

Datum predložitvene odločbe:

14. oktober 2020

Tožeča stranka:

MCM

ÖVERKLAGANDENÄMNDEN FÖR STUDIESTÖD (nacionalni odbor za pritožbe za finančno pomoč študentom, v nadaljevanju: ÖFS)

[...] (ni prevedeno)

IZPODBIJANA ODLOČBA

Odločba Centrala studiestödsnämnden (švedski odbor za finančno pomoč študentom, Švedska; v nadaljevanju: CSN) z dne 8. aprila 2020 [...] (ni prevedeno)

ZADEVA

Finančna pomoč študentom, ki študirajo v tujini; zdaj predlog za sprejetje predhodne odločbe pred Sodiščem Evropske unije

Överklagandenämnden (odbor za pritožbe, Švedska; v nadaljevanju: Överklagandenämnden) izdaja naslednji:

SKLEP

Predlog za sprejetje predhodne odločbe se vloži na podlagi člena 267 [PDEU].

Överklagandenämnden odreja prekinitvev postopka do odgovora Sodišča Evropske unije.

PREDLOG ZA SPREJETJE PREDHODNE ODLOČBE

Dejansko stanje

- 1 Oseba MCM od rojstva prebiva Španiji, tako kot njen oče, ki je švedski državljan. Oseba MCM je marca 2020 pri CSN (organ, pristojen za finančno pomoč študentom na Švedskem) vložila prošnjo v zvezi z univerzitetnim študijem v Španiji, ki se je začel januarja 2020. Oseba MCM je v prošnji med drugim navedla, da njen oče od novembra 2011 prebiva in dela na Švedskem, da pa je bil pred tem približno 20 let aktiven v Španiji kot delavec migrant.
- 2 CSN je prošnjo osebe MCM zavrnil z obrazložitvijo, da ta ne izpolnjuje pogoja prebivanja na Švedskem, določenega v poglavju 3, člen 23, prvi odstavek, studiestödslagen (1999:1395) (zakon (1395:1999) o finančni pomoči študentom; v nadaljevanju: zakon o finančni pomoči študentom), in da ji ni mogoče dodeliti finančne podpore na podlagi katerekoli izjeme, določene v poglavju 12, člen 6-6(b), föreskrifter och allmänna råd om beviljning av studiemedel CSN (CSNFS 2001:1) (predpisi in splošne smernice CSN o dodelitvi finančne pomoči študentom (CSNFS 2001:1)).
- 3 CSN je v utemeljitev svoje odločbe navedel tudi, da ni nobenega razloga, ki bi temeljil na pravu Unije, da bi se odstopilo od pogoja prebivanja. Organ je menil, da oseba MCM ne izpolnjuje alternativnega pogoja, in sicer vključenost v [švedsko] družbo, ki ga ta organ določi za tiste, ki ne izpolnjujejo pogoja prebivanja in ki zaprosijo za finančno pomoč študentom za študij v drugi državi Unije.
- 4 CSN je poleg tega navedel, da se oseba MCM ne more sklicevati na nobeno pravico do finančne pomoči študentom na podlagi tega, da je njen oče pred tem izvrševal svojo pravico do prostega gibanja kot delavec s tem, da se je preselil v Španijo. V zvezi s tem je organ menil, da očeta ni več mogoče šteti za delavca migranta, ker od leta 2011 prebiva in dela na Švedskem.
- 5 Oseba MCM je zoper to odločbo vložila pritožbo. Oseba MCM se je v pritožbi sklicevala predvsem na okoliščine, ki po njenem mnenju potrjujejo njeno trditev, da jo je treba šteti za osebo, vključeno v švedsko družbo, in da je treba njenega očeta še vedno šteti za povezanega s Španijo.
- 6 CSN je v stališču glede pritožbe pred Överklagandenämnden, ki je na podlagi poglavja 6, člena 11, prvi odstavek, zakona o finančni pomoči študentom določen kot pritožbeni organ, potrdil svojo prejšnjo presojo. Hkrati je CSN poudaril, da bi bilo zavrnitev finančne pomoči študentom osebi MCM za študij v tujini mogoče šteti za oviro za očetovo pravico do prostega gibanja, ker bi poznavanje take posledice lahko očeta odvrnilo od selitve v Španijo.
- 7 Vendar po mnenju CSN ni jasno, ali zadevni položaj še vedno spada na področje uporabe prava Unije, ker je preteklo že toliko časa od takrat, ko je oče izvrševal svojo pravico do prostega gibanja. V tem okviru se CSN sprašuje tudi, ali se lahko

delavec migrant, ki se vrne v svojo državo izvora, v tej državi za nedoločen čas sklicuje na jamstva, ki veljajo za delavce migrante in njihove družinske člane na podlagi Uredbe (EU) št. 492/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o prostem gibanju delavcev v Uniji [(UL L 1412011, str. 1)].

Pravni okvir in potreba po predhodnem odločanju

- 8 Finančna pomoč študentom, ki jo zagotavlja švedska država, se lahko dodeli med drugim švedskim državljanom in nekaterim tujim državljanom¹ za posrednješolski študij v tujini. Leta 2019 je bilo za posrednješolsko izobraževanje izplačanih približno 26,5 milijarde švedskih kron (SEK) (približno 2,6 milijarde EUR) finančne pomoči študentom. Od tega zneska je bilo približno 2,4 milijarde SEK (približno 235 milijonov EUR) zagotovljenih za študij v tujini.² Finančna pomoč študentom je sestavljena iz štipendije (študentska štipendija) in posojila (študentsko posojilo) ter znaša 10.860 SEK (približno 1050 EUR) na mesec za redni študij. Poleg tega lahko študenti pridobijo posojila za nekatere dodatne stroške, ki običajno nastanejo v zvezi s študijem v tujini. To se nanaša predvsem na šolnine, potne stroške in stroške zavarovanja. Študenti z otroki so poleg tega upravičeni do višje štipendije, pri čemer je višina odvisna od števila otrok.
- 9 Na Švedskem upravičenost do finančne pomoči študentom in njen znesek nista odvisna od dohodka staršev ali drugih socialnih dejavnikov. Vendar se lahko finančna pomoč študentom v celoti ali delno zavrne za študente z dohodki, višjimi od določene zgornje meje. Finančna pomoč študentom se lahko na splošno dodeli za skupno obdobje 240 tednov študija, kar je približno 12 polletij. Pravica do finančne pomoči študentom se s starostjo postopoma zmanjšuje in v celoti preneha od 56. leta dalje. Študentska posojila se odplačajo v največ 25 letih in se v celoti odplačajo najkasneje v koledarskem letu, ko oseba dopolni 60 let.
- 10 Finančna pomoč študentom za študij v tujini se lahko dodeli na podlagi poglavja 3, člen 23, prvi odstavek, zakona o finančni pomoči študentom, če je študent v zadnjih petih letih vsaj dve leti neprekinjeno prebival na Švedskem.
- 11 Če študent ne izpolnjuje pogoja prebivanja, se finančna pomoč študentu lahko dodeli tudi, če obstajajo utemeljeni razlogi v skladu s poglavjem 12, člen 6(b), predpisov in splošnih smernic CSN o dodelitvi finančne pomoči študentom.
- 12 Glede na člen 7(2) Uredbe [št.] 492/2011 se pogoj prebivanja iz poglavja 3, člen 23, prvi odstavek, zakona o finančni pomoči študentom ne uporablja za posameznike na Švedskem, ki jih CSN šteje za delavce migrante ali njihove

¹ Vključno s posamezniki, ki lahko uveljavljajo pravico na podlagi prava Unije in ki imajo v skladu s poglavjem 1, členi od 4 do 7, zakona o finančni pomoči študentom enak status kot švedski državljani.

² Izračunano po menjalnem tečaju na dan 11. novembra 2020.

družinske člane. CSN razen, če je družinski član otrok, za dodelitev finančne pomoči študentom zahteva povezavo s švedsko družbo.³

- 13 Pogoji prebivanja se ne uporabljata tudi za posameznike – vključno s švedskimi državljani – ki tega pogoja ne izpolnjujejo in ki zaprosijo za finančno pomoč za študij v tujini znotraj Unije. To je zato, ker je Sodišče Evropske unije ugotovilo, da so podobne zahteve glede prebivanja nezdržljive s pravico do prostega gibanja državljanov Unije, določeno v členih 20 in 21 [PDEU] (glej v zvezi s tem sodbo Sodišča z dne 24. oktobra 2013, Meneses, C-220/12, EU:C:2013:683, točka 27 in navedena sodna praksa).
- 14 V zadnjenavedenem položaju CSN za dodelitev finančne pomoči študentom namesto tega zahteva, da obstaja povezava s švedsko družbo v skladu z merili, navedenimi v sodbi Sodišča z dne 18. julija 2013, Prinz in Seeberger, C-523/11 in C-587/11, EU:C:2013:524, točka 38.

Predlog za sprejetje predhodne odločbe Sodišča Evropske unije

- 15 Kot je bilo navedeno zgoraj, je CSN odločil, da oseba MCM na podlagi predhodne dejavnosti svojega očeta kot delavca migranta v Španiji ne more pridobiti nobene pravice do finančne pomoči študentom za študij v tujini. Poleg tega iz zgorajnavedene sodbe Prinz in Seeberger izhaja, da lahko država članica, ne glede na pravice do prostega gibanja državljanov Unije iz člena 20 in 21 PDEU, iz proračunskih razlogov določi, da mora državljan, ki zaprosi za finančno pomoč študentom za študij v drugi državi znotraj Unije, izkazati povezavo s to državo članico (glej zlasti točko 36 navedene sodbe).
- 16 Vprašanje, ki se postavlja v tej zadevi, je, ali je zahtevo po taki povezavi mogoče uporabiti za otroka delavca migranta, ki prebiva v Uniji, kadar se je delavec migrant vrnil v državo izvora.
- 17 Po mnenju Överklagandenämnden bi taka zahteva lahko bila v nasprotju s členom 7(2) Uredbe [št.] 492/2011. Poleg tega bi lahko uporaba zahteve po povezavi – ob upoštevanju švedskega velikodušnega sistema finančne pomoči študentom – morda odvrnila obstoječe ali bodoče starše od uresničevanja prostega gibanja delavcev iz člena 45 [PDEU].
- 18 V zvezi z zadnjenavedenim vprašanjem Överklagandenämnden meni, da mora biti omejitev prostega gibanja delavcev iz člena 45 PDEU v obliki zahteve po povezavi z družbo za finančno pomoč študentom iz sistematičnih razlogov upravičena na podlagi člena 45(3) PDEU glede na iste proračunske preudarke, ki so bili sprejeti v sodni praksi Sodišča Evropske unije za podobne zahteve v zvezi s členoma 20 in 21 PDEU.

³ Notranja navodila CSN, sklicna št. 2013-113-9290 in sklicna št. 2014-112-8426.

- 19 Vendar Överklagandenämnden poudarja, da taka ugotovitev v sodni praksi ni posebej podprta. Obstaja torej nekaj negotovosti glede tega, ali se lahko obseg upravičenih omejitev prostega gibanja državljanov Unije enači z obsegom omejitev prostega gibanja delavcev v zadevnem okviru.
- 20 V zvezi z Uredbo [št.] 492/2011 se pri presoji CSN postavlja vprašanje v zvezi s časovnim področjem uporabe varstva, ki ga ta uredba določa, za delavce migrante, ki se vračajo in ne opravljajo čezmejnih dejavnosti. Vprašanje je, ali je mogoče šteti, da tak delavec spada na področje uporabe posebnih jamstev iz te uredbe, tudi če je – kot v obravnavani zadevi – od vrnitve delavca v njegovo državo izvora preteklo dlje časa.
- 21 Poleg tega v tem primeru ni jasno, ali tako zaščiten status delavca migranta v državi izvora pomeni, da se lahko delavec za otroka, *ki se ni vrnil v državo izvora*, sklicuje na to, da je ta otrok *bolj upravičen* do finančne pomoči študentom za študij v tujini kot tisti državljani države izvora, za katere sicer ta pomoč velja in ki ne izpolnjujejo pogoja prebivanja, ali pa lahko država izvora določi sorazmerno zahtevo po povezavi z državo izvora tudi glede takega otroka.
- 22 Povedano drugače, postavlja se vprašanje, ali je treba tega otroka glede vprašanja upravičenosti do finančne pomoči študentom za študij v tujini v skladu s členom 7(2) Uredbe [št.] 492/2011 obravnavati kot državljana države izvora, ki izpolnjuje pogoj prebivanja, ali kot takega državljana, ki ne izpolnjuje pogoja prebivanja in mora torej dokazati, da je dovolj povezan z državo izvora, da je upravičen do finančne pomoči študentom za študij v tujini.
- 23 Överklagandenämnden, ki je poseben organ odločanja državnega upravnega organa ÖFS ter ki v skladu z nacionalno sodno prakso⁴ izpolnjuje tudi pogoje za to, da se pritožbeni organ šteje za sodišče v smislu člena 6(1) Evropske konvencije o človekovih pravicah, in je sodišče, ki odloča na zadnji stopnji v zvezi z vprašanji, povezanimi z dodelitvijo finančne podpore študentom, ugotavlja, da je treba glede na zgorajnavedene preudarke Sodišču Evropske unije postaviti vprašanje v skladu s členom 267(3) PDEU.

Vprašanje

- 24 Ali lahko država članica (država izvora) v zvezi z otrokom delavca migranta, ki se je vrnil, ne glede na člen 45 PDEU in člen 7(2) Uredbe [št.] 492/2011, in ob upoštevanju proračunskih interesov države izvora, določi zahtevo, da mora imeti otrok povezavo z državo izvora, da se temu otroku dodeli finančna pomoč študentom za študij v tujini v drugi državi članici Unije, kjer je eden od staršev otroka pred tem delal (država gostiteljica), če

⁴ Sodba Högsta förvaltningsdomstolen (vrhovno upravno sodišče, Švedska) z dne 17. marca 2015 v zadevi št. 4160-14 (HFD 2015 sklicna št. 6).

- (i) je po vrnitvi iz države gostiteljice tisti od staršev otroka živel in delal v državi izvora najmanj osem let,
- (ii) otrok ni spremljal svojega starša v izvorno državo, temveč je od rojstva ostal v državi gostiteljici, in
- (iii) država izvora določa enako zahtevo po povezavi za druge državljane v državi izvora, ki ne izpolnjujejo pogoja prebivanja in ki zaprosijo za finančno pomoč študentom za študij v tujini v drugi državi članici Unije?

DELOVNI DOKUMENT